

Mé malé vnouče,

buď vždy tak milé a usměvavé a bude Tě mít každý rád.

Takovýto vzkaz mi v 5. třídě napsala paní učitelka Švarcová do „Památníku“, což býval parádní notýsek, kam psali a malovali kamarádi a kamarádky různé poznámky vystihující nejen písíciho, ale především toho, komu bylo adresováno.

Myšlenka → slovo → čin

Jak se můžeš všimnout, tak se snažím psát v neutrálním rodě – používat genderově korektní češtinu, neboť se nechci dopouštět diskriminace vyplývající z obecně užívaného generického maskulina, kdy se kvůli jednoduchosti píše vše v rodě

mužském. Problém je v tom, že mluvíme tak, jak myslíme a podle toho i jednáme. Proto je v důležitých funkcích tak málo žen, neboť pod prezidentem si automaticky představíme muže; nicméně ženy si své místo na slunci pomalu a jistě získávají.

Všechno své nos sebou

Co se týká výše zmíněného „Památníku“, tak ten už dávno nemám, dala jsem ho kdysi své houslové spoluhráče v dětském orchestru Evě P., aby mi do něj také něco napsala či namalovala, a přes četné urgencye a sliby se ke mně už nevrátil. Oželela jsem ho, přestože byl téměř celý popsán a pomalován, nicméně v paměti zůstal krásný ornament a vzkaz paní učitelky: „Buď vždy tak milá a usměvavá a bude Tě mít každý rád.“ V současném jazyce bychom to nazvali pozitivním myšlením, mluvením a jednáním. A není třeba truchlit nad ztraceným notýskem, neboť stejně: „Všechno své nosím sebou“.

Uč se umění milovat

V 25 letech se mi dostala do rukou útlá knížka „Umění milovat“ od Ericha Fromma, která mě poznamenala na celý život. Moudrost v ní napsaná mě osvobodila od potenciálních negativních emocí, jakými jsou žárlivost, závist, chamtivost....

Autor se věnuje nezištné a nesobecké lásce, kterou odlišuje od opičích vztahů a závislostí, nutkání hledat vnější podněty, zatímco své štěstí je třeba hledat v sobě.

Buď občansky angažované

Po roce 1989, když se změnil politický režim, jsem pracovala v osobním sekretariátu prezidenta Václava Havla v domě na nábřeží A. Rašína 78. Za totality jsem přepisovala dokumenty Charty 77 a byla tudíž v databázi důvěryhodných osob.

Po dvou tvůrčích letech jsem zjistila, že můj osobní potenciál je vyčerpán, že bych byla jen sekretářka bez možnosti cokoliv ovlivňovat.

Přímo z informačního zdroje jsem pozorovala, jak se společnost řítí do konzumní pasti, kde jsou velkým kultem peníze, které se staly samoúčelným cílem lidského snažení, přestože jsou prostředkem, zdrojem, přírodní bohatství, a tak jsem se začala v ekologickém, později feministickém hnutí.

Nejprve jako spoluzakladatelka Earthlinks Foundation, středoškolským probouzení formou a divadel ekologické o Matce Zemi. už jako ředitelka Zeleného kruhu jsem celé řadě aktivit: vyjmutím Domu dětí a ekologických iniciativ v Praze 2 z privatizace, zelené střechy, výsadbu stromů ve angažovaností žen v politice a veřejném životě, rekonstrukcí vnitrobloku v Radhošské v Praze 3, analýzou politických stran k životnímu prostředí...

jen stejně tak jako kultura, lidé, angažovat eko-

česko-americké kdy jsme se studenstvem happeningů povědomí Od roku 1993 kanceláře dala základ počínaje mládeže a sídla v Lublaňské 18 vybudováním kampaní za měste,

V roce 1996 jsem založila Agenturu GAIA a pokračovala v konkrétních programech: Zeleň je život, Ženy a životní prostředí, Alternativy ke konzumnímu způsobu života. Byly zorganizovány mezinárodní konference a vydány sborníky:

- „Růže mezi trnám“ aneb ženy v politice a veřejném životě, 1996
- „Peníze nebo život“, alternativy ke konzumnímu způsobu života, 1998
- „Život není na prodej“, ženy, děti, příroda jako alternativa k politice WB, IMF a WWT, 2000
- „Mateřské školky a Archa 21“, 2003
- „Quo vadis, femina?“ – vize žen o trvale udržitelném životě, 2007

V rámci posledního projektu jsem vytvořila cyklus přednášek a workshopů: „Čas je život“ a „Příklady táhnou“.

Měj odvahu měnit, co se změnit dá

Moje občanská angažovat se datuje od mých 18 let, kdy jsem, po absolvování dvouleté ekonomické školy, pracovala v klatovském Kozaku jako sekretářka. Měla jsem přístup ke kopírce a tak jsem v roce 1969 vytiskla letáky protestující proti okupaci vojsk Varšavské smlouvy. Absolvovala jsem nepříjemný výslech na StB,

přišla o místo, což mě přivedlo k rozhodnutí odejít do Prahy, kde jsem nebyla tak na očích všude přítomné straně a vládě, nicméně škraloup v osobních materiálech mi zůstal, takže jsem až do roku 1989 neměla pas, nemohla cestovat a ke studiu na vysoké škole při zaměstnání nedostala doporučení, neboť jsem měla nálepku osoby, která je proti státnímu zřízení. Poučila jsem se, že člověk by měl mít: „Odvalu měnit, co se změnit dá, akceptovat nezměnitelné a umět poznat rozdíl“.

Buď užitečné a zdroje přijdou

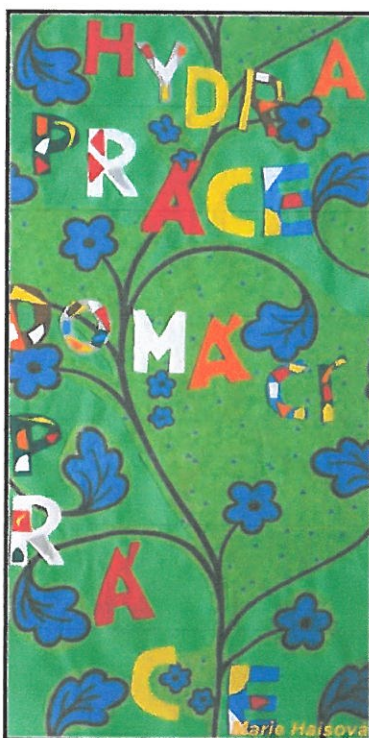
Na jednom ze svých životních křižovatek jsem řešila své budoucí směřování se Satishem Kumarem, zakladatelem Schumacher College ve Velké Británii, kde jsem byla v r. 1996 na kurzu Buddhistické ekonomie spočívající ve sdílení, nikoliv v bezohledné tvorbě zisku, a ten mi dal jednoduchou, ale funkční radu: „Buď užitečná a zdroje přijdou.“

Čas je život, ne peníze

V r. 1970 jsem odešla
roky později jsem se
se narodil syn Jan a na

Pracovala jsem
které měly ubytovnu a čas
stabilizační byty. Tak jsem
o ploše 17 m² na Proseku,
dítě a žádali výměnu
nabídlí dvougarsoniéru jen
tehdy velmi rozčílilo,
zašla na představenstvo
zjistila, že se tam s byty šmelí.
nám nechali oba byty, což
nemyslitelné. Dva malé byty
v Zahradním Městě 73 m²,

Když synové vyrostli, tak
přestal mít smysl, jeho
počítačové hry, peněžní
ekologii, sociální otázky; gradovaly konflikty, které skončily rozvodem v r. 2001.
Dlouhou dobu se vlekle majetkové vyrovnání, musela jsem exmanžela vyplatit
z družstevního panelového bytu, jehož cena v tržní ekonomice velkou rychlostí
rostla. Rozhodnutí padlo, když byla jeho cena 3 milióny. Měla jsem do dvou týdnů
zaplatit polovinu. Věděla jsem, že k této situaci dřív nebo později dojde, a tak jsem
šetřila, byť z platu neziskové aktivistky to šlo dost obtížně, vzala si úvěr a chybějící
finance „vyžebkala“ dopisem rozeslaným na všechny světové strany, kde jsem
vypsala svoji péči o děti, byla jsem s nimi doma téměř deset let.

z Klatov do Prahy, o dva
provdala, v lednu r. 1979
Silvestra r. 1983 syn Petr.

v Pozemních stavbách,
od času přidělovaly
získala garsoniéru
a když jsme čekali druhé
za větší byt, tak nám
o 5 m² větší. To mě
a s velkým břichem
družstva, kde jsem
Ze strachu ze skandálu
bylo v té době
jsme vyměnili za byt
kde bydlím dodnes.

vztah s manželem
zajímaly akcie,
vztahy, já byla na

Investice žen do výchovy a vzdělávání dětí společnost nijak necení, teprve poslední dobou se otvírá téma diskriminace nižších platů žen a z toho odvozených nižších důchodů, vyplývajících z doby trávené péčí o děti. Dopis jsem nadepsala: „Žaluji na systém, neboť můj čas nejsou peníze“

Peníze jsem dala dohromady, což považuji za zázrak, a do důchodu odcházela v roce 2010 se splacenými dluhy, čímž došlo na Satishova slova, že se vyplatí být užitečná a zdroje přijdou.

Čas věnovaný dětem se vyplatil, synové jsou zdraví a soběstační, mladší vychovává s partnerkou ročního synka, starší žije s přítelkyní a její sedmiletou holčičkou.

Buď kreativní

Mezi svým sedmým a patnáctým rokem jsem žila na vesnici – ve Vlkyši, okres Plzeň- sever. prababička se rozvedla čtyři roky a odešla se do Plzně ke své sestře, jeřábnice v plzeňské mého otčíma a spolu si Sudetech.

Když mi bylo 14, sestra Jiřina a naši sousední vsi přestavovali snazší živobytí. Jenže otčím v r. 1966 tragicky zahynul při cestě

Maminka, Tvoje v r. 1955, když mi byly mnou z Vacov u Klatov kde pracovala jako Škodovce. Tam poznala koupili dům v bývalých

tak se v r. 1965 narodila odešli na hospodu do Lochousic, kde si

z montáže a 37letá vdova s dvěma dcerkami nechtěla zůstat ve venkovské hospodě, kde jí v té době hrozilo harašení = obtěžování a tak jsme společně

odešli zpět do Klatov, kde ji bratr přenechal komůrku k bydlení.

Základní školu jsem vychodila v Heřmanově Huti, kde v té době žil pan Václav Faktor, bývalý politický vězeň, který učil hře snad na všechny hudební nástroje. K němu jsem chodila do houslí a do smyčcového orchestru, příležitostně zpívala. Zažila jsem zřejmě nejkrásnější období této obce. Téměř všechny děti tam na něco hrály a vytvářely úžasné kulturní společenství.

V dospělosti - během rodinného a pracovního života jsem na umělecké vyžití neměla čas, byť jsem syny k hudbě vedla, oba hráli na housle.

Uměleckým zálibám se mohu věnovat až teď - v důchodovém věku. Oprašuji housle, zpívám a maluji, což mi ve škole vůbec nešlo, nicméně na stará kolena jsem se rozhodla tuto nešikovnost překonat a tak příkládám i pár obrázků z vlastní tvorby. Je úžasné nebýt odkázána na konzumování cizích dovedností, ale stačit si se svým zdrojem, být amatérským, za což děkuji nejen mnoha seniorským programům U3V, ale především Akademii umění a kultury pro seniory při ZUŠ.

Jdi vlastní cestou

Během života ocenění, tříleté stipendium poskytované lidem a schopnostmi jejich

Svůj dopis bych ses nebálo si najít své jít, nebát se odlišnosti popsal i M. Scott Peck

jsem získala mnohá nevýznamnější asi bylo Asociace Ahoka s originálními nápady uvádění do reality.

zakončila radou, aby místo ve světě a za ním a být samo sebou, což v knize:

„Nevyšlapanou cestou“.

Neměj strach

Voda v přírodě vytváří mnohé meandry, i cesta lidského života nemusí být vždy přímá, což by bylo i nudné, může být klikatá, plná zvrátů.

President Tomáš G. Masaryk říkával, že je třeba: „Nebát a nekrást“, neboť věděl, že čisté svědomí je předpokladem dobrého spánku a ten zas podmiňuje dobré zdraví, což jsou vztahy duše a těla, které vysvětluje psychosomatika.

Přeji vše dobré v životě, který je krásným a velkým darem.

V Praze, 1. 4. 2019

Marie Havran!

